

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

з Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

за цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою шістьо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Щоденне число по 10 коп.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5 1/2 год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. 11. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає садкише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіслаці» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні довесени по 30 сот.
від стрічки.

Славянські почування п. Стапінського.

(X) Звізайно Поляки, коли заговорили
ся про славянські взаємини, запевняли, що
они не Славяни а Поляки. Славянські по-
чування відозвали ся доверва між польською
суспільністю, коли Прусакі почали пере-
водити в останних двох роках вивласненє
Поляків в Познаньщині. Тоді проявив ся
хоробливий новославизм, з котрого доволі
скоро витверезили ся Поляки. Але мiamo
того славянське почуванє висував ся в по-
літиці на случай потреби і тепер робить
се пос. Стапінський, віцепрезес польского
кола.

В N. fr. Presse висловлює він свої
погляди на політику польского кола і роз-
криває вигляди на осінню сесию держ. ра-
ди. Він вказує на невдоволенє теперішнім
правительством, якого не закривали поль-
ські людювці. Се висловлював Стапінський
також в бюджет. розправі, що склад прави-
тельства не відповідає парламентарним від-
носинам. Домагав ся отже, щоби в осени
послідувала конечна переміна, бо дальше
такий стан не дасть ся удержати і тому
людювці так рішучо домагали ся скорого
закінченя літної сесії.

Теперішній склад правительства на
погляд п. Стапінського є вельми болючий
для славянських сторонництв. Со на німець-
кім боці правительства сидять рішучі на-
ціоналісти, а польський і чеський міністер
не мають сеї визначної прикмети. Крім то-
го і відносини 9 : 4 є понижаючі.

Запевнюванє правительства про єго
предметовість і безсторонність не відпові-
дає дійсности. Німецький інспектор для Кра-
їни, президент скарбової дирекції Німець
в Празі, розпорядки Рубера про урядову
мову є найвисшим трибуналі, заяви Бі-
лінського в бюджет. комісії що до
телефонічних язикових розпорядків, агіта-
ції Шрайнера і істория босн. банку,
все те доказує, що правительство не має
спромоги подбати про найважніші держ.
справи.

Також угрупованє парламент. сторон-
ництв є неприродне. Коли німецькі сторон-
ництва зєднують ся, відкладають на бік
всікі ріжніці партійні, а бар. Морсей
засідає побіч всенімця Вольфа, консер-
ватист Дрексель коло всенімця Стран-
ского. Отже коли у Німців рішає на-
ціоналізм, то й славянські сторонництва
повинні єднати ся, тим то і Полякам не
вільно відлучувати ся від славянських сто-
ронництв.

Треба отже угрупованє сторонництв на
основі докладно означеної програми наро-
догосподарських і суевільних праць. Колиб
німецькі сторонництва опирали ся вдоволюти
найбільш оправданих домагань виших на-
родностей, то ми, Поляки, з иншими Сла-
вянами витриваємо на своїм стачовищу і
перенесемо всі послідовности. Особли-
во польські людювці заявля-
ють рішучо, що в однім союзі
з Німцями проти инших Сла-
вян не останемо, з сим поглядом
згоджує ся весь польський нарід і польське
коло повинно піти сею дорогою, як не хо-
че розпасти ся.

На осінь ставить отже Стапінсь-
кий таку програму: 1. утворенє більшо-
сти парламентарної на основі певної про-
грами. 2. Обнова міністерства. Колиж се
не стане ся, то послідує банкрутство центр.
парляменту і централізму.

Наука рускої мови в семінаріях учительських і підручники до неї

уложені Олександром Барвінським.

(Дальше).

Всі три підручники зістають з огляду на
будову, напрям і провідну гадку в цілкій лучно-
сти, матеріал доповняєсь, розвиваєсь і творить
гармонійну цілість.

Читанки на I і II рік мають дати підставу,
підготувати до науки літератури на III і IV ро-
ці, тому мусимо задержатись наперед при укла-
ді їх, а відтак перейти до „Вибору українсько-
рускої літератури“, призначеної на III і IV. рік.

На I і II році має ся крім науки мови під-
готувати молодіж до пізнаня родів прози і пое-
зії і зазнакомити з найвизначнішими письмен-
никами, та їх творами. Сю цілє бажає осягнути
п. автор підручників відповідним угрупованєм
примірів до читаня і поданєм поглядів.

З прози пізнають ученики на I і II році:
1) повість, оповіданє, іділю; 2) сьміховинки, 3)
казки і перекази; 4) байки, приказки, припові-
сти, притчі; 5) легенди; 6) історичні оповіданя і
зображеня, а крім тих родів на підставі уступів
поміщених в Читанці на II рік пізнають твори
найважніших педагогів.

Перемирна грамота литовских князів з коро- лем Казиміром В. 1366 р.

Подав

Др. Богдан Барвінський.

В „Kwartalnik-u historyczn-im“ з 1890 р.
(ст. 513—515) напечатав А. Чучинський
перемирну грамоту литовских князів Ольгерда,
Кейстута, Явнуги і Любарта з польским коро-
лем Казиміром Великим і з князями Юриєм
Наримунтовичем та Юриєм і Олександром Ко-
рнятовичами (виставлену без дати, але безпе-
речно з 1366 р.). Ориґнал сеї грамоти, списаної
в рускім язичі, знаний був ще на початку XIX.
ст.; нині яго не маємо. Чучинський видав сю
грамоту з копії, переписаної латинськими бук-
вами. Ся копія находить ся в „Теках Нару-
шевича“ ч. 8. (Архів кн. Чарторий-
ських в Кракові) ст. 245—7; тамже ст. 249—50
находить ся латинський переклад сеї грамоти
(«Ex MS. Arch. St. Aug. Reg. collect. Dogelii»),
з якого користав Нарушевич в своїй історії.

Сю перемирну грамоту перепечатано на
основі виданя Чучинського два рази. Перший
перепечатав її (руськими буквами) Милько-
вич¹⁾ з помилками, які були вже в копії і з
тими, яких причинив сам Чучинський. Більше
критично відніс ся до неї Довнар-Заполь-

ський, який зауважив в копії, виданій Чучин-
ським, кілька помилко і перепечавши її (лат.
буквами), поробив деякі поправки²⁾. Крім сего
додав він таку увагу: „Нельзя не пожалѣть, что
авторъ не издалъ и латинскаго текста; неяс-
нымъ также остается: русская копія въ Текахъ
Нарушевича снята русскимъ алфавитомъ или
латинскимъ, какъ она издана въ „Kwartal-
nik“ъ“³⁾. Що до останнього, то я вже в горі
зазначив, що копія в „Теках Нарушевича“ по-
дава в латинській транскрипції. Щож до ла-
тинського перекладу, то рівнож і проф. Гру-
шевський зазначив, що він „досі не виданий“,
додаючи, що „опублікована копія має деякі пи-
сарські помилки, але не будить ніяких підоз-
рін“⁴⁾.

Хотячи сповнити бажанє Довнар-Заполь-
ского і проф. Грушевского, я скопіював сеї ла-
тинський переклад з „Т. Н.“, одначе притім я
не залишив справдити, чи дійсно помилки, які
находять ся в рускім тексті, виданім Чучин-
ським, є рівнож і в рукописі. Впражді Чучинський
заявив, що „co do pisowni tekstu, staraliśmy
się ją zachować nietykalną, zmieniając jedynie
zastosowanie wielkich liter i interpunkcyję“,
але я пересвідчив ся, що помилки, які проф.
Грушевський приписує переписчику, є помил-

ками, зробленими в значній часті самим видав-
цем Чучинським (деякі помилки є мабуть пе-
чатні, наслідком не досить старанної коректи).
Що більше, я зауважив в латинським перекладі
реченє, якого не находимо в рускім тексті у
Нарушевича, а виданім Чучинським. На основі
сего я здогадував ся, що се реченє опустив пе-
реписчик в рускім тексті, на що одначе не звер-
нув уваги Чучинський, хоч знав латинський пе-
реклад.

Мій здогад показав ся вірним, коли я зо-
всім випадково найшов иншу копію сеї пере-
мирної грамоти. В Архіві кн. Чарторийських в
рукописі ч. інв. 1180 п. з. „Oryginały 1445—
1748“, що походить з порицкої бібліотеки Тадея
Чацкого. Крім деяких документів з XV ст.
і до часів Жигимонта Августа, є там головно
документи, що відносять ся до спору краківської
капітули з єпископом Солтиком та письма і пе-
реписка Т. Чацкого. Власне в тій рукописі по-
щастило ся мені найти на ст. 387—8 иншу ко-
пію перемирної грамоти з 1366 р. (она рівнож,
як і у Нарушевича, переписана латинськими
буквами), а на ст. 399—400 є латинський пере-
клад. Копія в тій рукописі має в порівнаню з
копією Нарушевича деякі варіянти; крім сего є
в ній і то реченє, яке переписчик в копії Нару-
шевича опустив, а котре я, як вище було
згадано, зауважив в латинським перекладі.

(Дальше буде).

¹⁾ Довнар-Запольскій: Изъ исто-
рія литовско-польской борьбы за Вольнь. (Кіев.
университет. извѣстія 1896, кн. 8 ст.
3—4 пр. 3).

²⁾ ibid.

³⁾ Грушевський: Істория України-Руси
IV. Львів 1903 ст. 389, 2. вид. Київ-Львів 1907
ст. 446.

⁴⁾ Мильковичъ: Студія критичній надъ
історією руско-польскою. I. Львівъ 1893 стор.
141—3 (ч. IX).

Крім сих еще діл: описи і характеристики і поучні приповідки, розвідки і листи. Приміри дібрані старанно, виняті з творів передових наших письменників, як Левицького, Кониського, Куліша, Маковея, Федьковича, а в підручнику на П. рік крім творів наведених авторів ще Катренка, Олесі Зірки, В. Лепкого, Марковичевої, В. Стефаніка, Коцюбинського, Бордуляка, Франка, Двіррової Чайки, М. Грушевського, О. Грегулевича і других.

З поезії пізнають отсі роди: 1) Епопею, оповідане, баладу, думу, легенду; 2) байку, параболу, алегорію, загадку, афоризми; 3) з лірики чутливу і описову і 4) поучну поезію.

В ділі поезії маємо приміри виняті з творів Климковича, Ніщинського, Котляревського, Могильницького, Руданського, Гривченка, Устияновича, Щурата, Гребінки, Франка, Глібова, Метлинського, Куліша, Старицького, Кониського, Шевченка, Щоголева, Млаки, Манджури, Грабовського, Чермака, Федьковича, Чернявського, Школиченка, Самійленка і других.

Як бачимо з наведеного ученик і П року познакомлюють ся протягом двох літ з представниками нашої літератури, пізнають в виїмках взірці їх творів, котрі відтак можуть приватною лектурою доповнити.

В книжці на І. рік поміщені ще літературно-естетичні замітки, на підставі котрих по переробленню взірців, пізнають найважливіші роди прози і поезії і будову поодиноких родів. Крім того при кінці І. і П. книжки є короткі відомости про письменників, котрих твори поміщені в читанці.

Тепер має учитель рускої мови можливість на підставі сих читанок виучити не тільки мови на основі читання добрих творів важливіших письменників, але рівночасно познакомити чеників з представниками нашої літератури нової доби, їх творами, научити розрізняти роди прози і поезії і підготувати так молодіж, що буде могла на Ш році приступити до науки літератури і розуміння її. Порівняймо дотеперішнє латанє науки на І. і П. році на підставі запозичених з інших шкіл підручників з нинішніми а признати мусимо заслугу п. автора, що працею своєю усунув сю недостачу і поставив її на властивий шлях.

Згадав я, що читанка призначена на П. рік містить ще оден діл дуже важний для семінарій учительських, а сям є педагогічні розвідки і виїмки з педагогічних письменників. Позволю собі навести заголовки: Про читанє (Зайлера); Потреба просвіти і науки (З архієрейського посланія митрополита гр. А. Шептицького); Як повинні бути учителі і як мають учити? А. Шептицького, Про виховуванє дїтий в родині П. Куліша; Володимир Мономах і єго „Наука для дїтий“; образ доброї школи, Шкільна карність (Коменського); Шкільна карність з Великої Дидактики (Коменського); Як виробляє ся бесіда і мова у дїтий і молодців (Гердера); Примір Сократачної розмови з Кеєнофонта; Виїмки з Русового „Еміля, або про вихованє“; Про вихованє дївчат і задачі і обовязки жєнщини (Фенельона); Як повинен учитель оповідати (Зальцмана), Родина і школа (Кельнер-Савчинський); Полїтика і школа (Кельнер-Савчинський).

Вже ті заголовки свідчать о доборі матеріялу винятого в творів перворядних педагогічних письменників і є они неоціненої вартости для кандидатів, підготовляючих ся до звання учительського і свідчать про розумінє цілі семінарій уч. Добір матеріялу, уміле угрупованє і приміненє до потреб і цілі семінарій учительських на підставі довголітнього досьвіду надає сям двом підручникам великої вартости педагогічної. Сьміло признаюсь, що я утішив ся, коли дістав до науки рускої мови такі підручники а ведучи два літа науку на підставі першої книжки, бачив наглядно хосєн, який відносили ученики і я увірєний, що і товариші по званю в других семінаріях прийняли читанку з признанєм. Щоби пізнати вартість сих підручників і вказати стійність висказаних гадок, треба би переходити кожду часть з осіб, оцінювати вибір матеріялу, угрупованє і другі моменти, що однак забрало би за много місця. В підручнику шкільнім цїнимо не тільки скількість поміщеного матеріялу, але єго якість, відповідну степеневі розвитку учеників, цїль, яку осягнути маємо.

Як твір сценічний оцінюєсь по виставленю єго і впливі, який має на виддїв, так підручник шкільний оцінити можемо влучно при перероблюваню єго в практиці. Я висловив свою гадку про вартість підручника на підставі практики і то не тільки в утравістичній семінарії, але і в приватній польській, до котрої ходили учениці менше підготовлені в рускій мові.

Розуміє ся, що може бути ріжниця погляду на поміщенє сєго або того взірця до сєго або того роду прози чи поезії, однак се не змінить цїлости, не змінить напрямку і будови підручника.

Крета і єї історія.

(Конець).

Ті неоглядні забіги європейських дипломатів звївчили небезпечну агітацію, попірану певними ніби то патриотами атенськими, а внутрішні заворушеня на острові змусили турецьке правительство, що 1868 р. надало Креті спеціальний статут з регуляміном судівництва і адміністрації. Але сєго було за мало. Заворушеня повтаряли ся періодично і 1878 р. держава вібрані на конгресі в Берліні зажадали від Порту як найточнішого виконуваня на Креті органічного регуляміну з 1868 р., як рівнож поробленє в нїм змін, котрі она буде вважала відповідними.

В часах самодержавя було се на нещастє мертвою буквою. Революційний рух, спричинений злою адміністрацією і попіраним з Атен, мав на цїлі освободженє з турецького ярма і довів до війни з Грецією 1897 р. По тій війні, яка довела, що Турки вміють боронити своїх прав, рішили європейські держави надати Креті обширнішу автономію, яка оставала би під контролею чотирох опікунчих держав, — середняк, який не міг бути замахом на турецьку верховладу, як н. пр. автономія для Ливану.

Коли минувшого року сєчас після приверненя отоманської конституції і після проголошеня незалежности Болгарії, кретийські народні збори проголосили прилуку Крети до Греції, грецький шовінізм посуєв ся до сєї стєпени, що тих нечисленних музулманських урядників, які були в правительственній кретийській службі і не хотїли зложити присяги вірности грецькому королеви Юрєви, увільнено від служби, а отоманськ хоругву, що повївала на правительственних будівлях, заступлено грецькою.

Коли рознесло ся, що грецький король, приймаючи в лютім кретийського зверхника Коракаса, заявив єму, що буде єму дуже мило бачити послів з Атени і Корфу, то в Царгороді скликаєно на площі „Almeidan“ (давнійший „гіподром“) велике віче, в яким взяло участь 1/4 мільона отоманських патриотів, котрі рішучо запротестували проти сєї можливости. Також в інших 70 місцевостях відбула ся віча, на яких виголошено ті самі протєсти, що в столиці. Міністерияльний кабінет, сенат і палата торжественно годили ся з поглядами вічовиків патриотів. Остаточним вислїдом того було се, що кретийські послї не удали ся до атенської палати.

Але європейські держави, надаючи Креті обширну автономію — як пише п. Г. Іаното в міністерияльнім „Le Temps“ — і бажаючи прислужити ся Греції, зробили їй надїю, що з часом наступить прилука Крети до Греції. Власнє в тій неоглядній обітницї лежить дуже делїкатний і трудний розвязаня проблем. А з другої сторони, позаяк Туреччина не хоче мішати ся під жадними позорами до кретийських справ, то в інтересі європейського мира лежить, щоби ставище острова було означене, щоби він дістав правну форму і щоби були означені єго відносини до Туреччини.

Щож дотикає „полагоди“ сєго питаєня, як предкладає один з англійських дневників, щоби Туреччина за означену квоту відступила Крету Греції, так, як се було в Босню і Герцоговиною, то вже сама предлога подібного рода в тяжкою зневагою для молодої Туреччини і не може бути про неї бесіди.

А якеж буде розвязанє сєго питаєня? На

се питаєнє годї дати на разї відповідь, а треба лише терпеливо переждати перебіг подій.

Царгород, 7. червця 1909.

Др. Фрузіньський—Бєй.

Просимо відговити перегляду.

Новинки.

— Калєндар. В пятницю: руско-кат.: Марини вмуч.; римо-кат.: Абдона м. — В суботу: руско-кат.: Якинта муч.; римо-кат.: Ігнатія, Льоболі.

— Від Редакції. Просимо наших П. Т. передплатників прислати нам ласкаво коротенькі відсточкі про те, що дїє ся в їх місцевостях замітїйшого, а що може займати ширший загал нашої суспільности, як справи покривдженя нашої народности, звіти з вечерків, віч, забав ітп., звіти зі стану і діяльности місцевих тогариств, описи ріжних пригод, щасливих і нещасливих, замітки про до сєгорічних жнїв і долї селян-хлїборобів і т. д. і т. д. Таких справ, що цікавили би всіх, є мільони на селі і по містах, однак на жалє они потапають в забутю, або в найліпшій разї довідуюємо ся про них з польської прєси. Допись повинна бути писана чітко і ясно стилізована а передовєім полагати на правді. Хроніки скандалів ми не ведемо і тому того рода дописий містити не будемо. Передовєім маємо оправданє жаданє о дописи від тогариств і комітетів, яким поміщуємо даром їх оповістки, а они потім не ласкаві додай в двох-трех словах написати, чи заг. збори, чи віче, чи що там ними заповідженє відбуло ся чи ні. Вкінці замітимо, що з поданєм якої вїстки не треба ждати, поки перестаріє ся, але доносити зараз, бо чим скорше про якусь справу напише ся, тим она є цікавіша.

— Безімєнний протєст. У вчєрашнім „Дїлі“ в замітках „До полтавського сьвята“ автор накинув ся мокрим рядном на п. Василя Пачовського за те, що він сьміє помістити в наші часописи в 141 і 142. чч. протєст Українців з Бєльгії проти сьвяткованя Росією 200-роковин полтавського бою і лист тих Українців до Бервзона. На відповідь „Дїлови“ шкода слів тратити, бо п. Пач. дістав протєст і лист на то, щоби єго оголосити в часописях, в яких скаче, а до „Дїла“ не звертає ся певно тому, бо єму не довіряє, чи помістить з огляду на становиско, яке в тій справі „Дїло“ займало. — Дальше пише вчєрашнє „Дїло“: „А ось ще дещо про льояльність „революційної“ спілки „Руслан“ Пачовський. В згаданім числі „Руслана“ поміщено також текст листу, який заграничні групи Українців вислала до Бервзона з просьбою забрати публично голос в справі Полтавських роковин. Отже на зборах Парижського комітету для протєсту проти Полтавського сьвята ухвалено було того листу не оголошувати, — хіба, що се зробить сам Бервзон. Тимчасом сєй лист все таки знайшов ся в „Руслані“. З сього приводу парижска група Українців вислала рівночасно до нашого дневника і до „Руслана“ протєст, однакє тєй протєст не знайшов місця в „Руслані“, хоч се був обовязок редакції, яка помістила текст листу до Бервзона“. — Наша редакція такий протєст сирավді одержала, але під ним був підписаний лише якийсь безімєнний „Парижський Виконавчий комітет“ без ніякого більше підпису, без печатки і писаний на куснику паперу, а в нїм особиясті напасті і насьмішки на п. Пачовського, які зовсім не вказували на поважну фірму автора протєсту. Того змісту протєст проти оголошеня листу до д. Бервзона міг написати собі хто небудь непокликаний з париских Українців і тому не найшов він у нас місця. Єслиж і „Дїло“ опираючи ся на таким безімєнним листі з Парижа, пише свої „замітки“, то очевидно робить се лише в цїлі напастий на „Руслана“. Можемо сєго догадувати ся, маючи свїжий доказ, як „Дїло“ приймає без розбору всякі сплетні, поміщуючи приміром ложну допись про пожертє безрогама 4-літної внучки о. Коцюби в Тисьмениці.

— На першу хлїборобску виставу в Стрию надїшли отсі дальші зголошеня: о. І. Головкевич з Тейсарова (жури раси Віандот, бруншвицка капуста, бураки „Обєрндорфер“ і „мамут“, горох „тєлєфон“); Никола Павлик з Жовкви (різьби); Дмитро Стацишин зі Львова (різьби); Трохим Карп з Любичі кам. (пасічничі приряди); тов-о „Титав“ з Відня (як повстає коса і готові коси).

— Комітет вистави звертає ся з просьбою до П. Т. Суспільности о ласкавє надсиланє фотографій типів, стройів і т. п. під адресою Краєвого Союзу господарєско-молочарського в Стрию.

— Прогулку до Межигіря, яку оподї урядило кїївське тов-о „Просьвіта“ описує оден з єї участників в „Раді“ осьими словами: Ся пароходна прогулка була одна з кращих прогулок за се

літо. Скрізь на пароході видвіла ся гарна українська одіж і чути було переважно українську мову. Дорогою грала музика, молодь танцювала, веселилась в одному кінці парохода. В другім кінці сиділи поважні гості і розмовляли. Хор „Просьвіта“ виконав кілька красних пісень свого репертуару. Надто подобало ся виконане „Запоповіту“. Співали его саме тоді, коли пароход пристав до пристані в Межегірі. Уважно слухали его гості на пароході і селяни, що стояли на березі. Тільки в останнім акордом „Заповіту“ почали спускати ся на беріг. Зпочатку дощ трохи поспував піднятий настрій. Але знов глянуло сонечко, і подорожні пішли оглядати старовину. Під проводом д. Д.—ка оглянули церкву „Спаса“, її вітвар і ризницю. Перед оглядом д. Д.—ко докладно розповів про історичне значіння „Мегітського Спаса“ для козацьких і Запорожжя. У вітварі звернули на себе увагу два срібні хрести, що подарували монастиреви козаки — Запорожці. В ризниці — оглядали ризу, подаровану Запорожцями. Тут же стояли фаянсові виробы, що залишили ся з бувшої при монастирі фаянсової фабрики. Цікаво, що як казала черниця, глину для сеї фабрики возили з Глухова. Після огляду церкви всі гуртом ходили до „Дзвінкової“ криниці. Криниця ся зовсім не упорядкована. Ні покриття, ні гарного цебра. Вода тече з гори і по ривві падає в криницю. Вода, правда, добра на смак. Жаль тільки, що монастир не подбав про упорядковане криниці. Після огляду криниці гості поровходили ся по горах і по лісі. Більшість сиділа на великій горі, що над самим Дніпром. Прогулька дуже вдала ся. Треба побажати, щоб такі прогульки частіше впоряджались „Просьвіта“. Они давалиб гарний відпочинок втомленим городским жителям людям за невелику плату і булиб корисні для „Просьвіти“, для поширення її ідей.

— Важне для тих, що мають своїх в Америці. В парламентській комісії сусільного господарства піднесено, що галицькі емігранти, не знаючи достарочно властивої форми переказового обороту, уживають невластивих доріг до висилки своїх ошадностей до краю. Аби сему запобігти, поручило ц. к. міністерство торгівлі видати одвітні поучення в обох краєвих язиках і роздати їх поміж людей на те, щоби они переслали то поучення своїм своякам і знакомим, що перебувають в Америці і звідтам висилають до краю гроші.

— Холера у Львові? В останніх днях заведували три особи з убогих кругів робітничих у Львові серед підозірних познач. Санітарні власти лишили хорих під домашнім доглядом, отже не найшли у них холери, бо иначе були би казали, завезти хорих до холеричних бараків при ул. Янівській. Ними того пішла по місті чутка, що у Львові вибухла холера.

— Остерога перед вовками в овечій шкурі! Одержуємо з Чикаго до поміщення отсю остерогу: Д. 6. червня 1909. р. прибув до Чикаго Ілл., якийсь чоловік, що представив себе гр.-кат. священником. Пізніше виявилось, що сей чоловік — то бувший півдо-учитель з Олфанта, Па. Мг. Паздрій. Сего Мг. Паздрія мав прислати до Чикаго, Ілл., московський схизматичний єпископ Плятон з Нью-Йорка, щоби закладав московську схизматичну парафію. Сей Паздрій став баламутити нарід, кажучи, що він є гр.-кат. священником, а щоби обманство ліпше йшло, оголив собі бороду і вуса, став носити священничий „галір“, став правити ніби то службу Богу в галі над одною реставрацією, і став збігати на схизматичний вертеп. Проте сею дорогою повідомляю Вас дорогі во Христі, щоби Ви сего обманця дали арештувати, коли прийде до Вас збирати гроші на схизматичний вертеп, під позором що нібито збирає на греко-католицьку церкву, як також дайте арештувати тих, що з ним ходили або ходять, а зібрані ними в ошуканчий спосіб гроші відберіть для гр.-кат. Громади Преч. Діви Марії на South Side. Вже досять обманств! Вправді греко-католицька церква Пречистої Діви Марії на 50 улиці South Side згоріла і треба буде збирати жертви на збудоване нової церкви та тоті жертви будуть збирати колектори від гр.-кат. Громади Пречистої Діви Марії і їх імена будуть оголошені в часописах. Повідомляю ся рівнож всіх греко-католиків, що належать до гр. католицької Громади Пречистої Діви Марії в Чикаго, Ілл. на South Side. Богослуження в кождо неділю (крім другої неділи в місяці, коли то гр.-кат. священник віжджає до Diamond Ind.) відбувають ся о 11 годні перед полуднем в галі шкільній над словацким костелом О. Квітека, при 38 улиці Robery Str. Єще раз взиваю вас, дорогі во Христі, не дайте ся ошукати, не дайте собі видерти правдиву дорогу нашому серцю греко-католицьку віру в заміну на фальшиву московську схизматичну, що веде до агуби часоної і вічної, як се маєте тисячі доказів з

історії тих народів, що прийняли схизму. Від гр.-кат. парохіяльного Уряду: Володимир Петровський. 9241 Chauncey Ave., Chicago, Ill. Telephone 442 Burnside.

— Машина до лету. Воздухоплавець Блеріо вибрав дуже добрий час до своїх проб лету машиною. Під сую пору огіркового сезону великі часописи замість писати про „морського вужа“ присвячують Блеріоту і его машині цілі сторони, накручуючи на всі способи, щоби було чим заповнити бібулу. Завдяки сій обставині цілий сьвіт знає про Блеріота більше, чим він сам знає про себе і про будучність своєї машини. Ся машина се справдішній архітвір помисловости — після слів преси. Є він вельми простої будови. Коли інші машини до лету мають вигляд скринок, то Блеріо збудував свою машину в виді птаха. Середня частина машини, построєна з алюмінії і криці, має на переді двокрилову шрубку з 2'10-метровим проміром. За шрубкою є бензиновий мотор з силою 22/25 HP (парових коней) і важить 60 клгр. Вааді за мотором є сідло для їздця, так уладжене, що ціла горішня частина їздця вистає понад прилад і тим чиним їздець забезпечений перед придавленем, если би машина упала на землю. Під сподом є три сталеві колеса з пневматиком, а се два під мотором а одне ззаду машини. Ті колеса є на то, щоби машина перед підлетом могла легко посувати ся вперед та легко обїдала на землю, коли спадає з воздуха. За сідлом їздця є хвіст з двома кермами, одною прямоюсіною до зворотних на боки, а другою поземною до кермована машиною в гору чи в долину. По обох боках машини є великі крила, які порушує мотор. Розпростерті крила мають разом довготи 7'80 м, а площі 14 метрів. Сі крила легко відняти і зложити, чого доказав Блеріо, одержавши першу нагороду при транспорті своєї машини. Ціла машина его з запасом бензини на дві години важить 300 клгр. Баллон Цепеліна в порівнаню з тою машиною є велитом.

— В справі хорунжих і кадетів військових пише K. Iw.: Хорунжі (Fähnriche) і кадети належали до тепер до так званого „Mannschaftsstand-y“ і з тої причини старші настоятелі бештали їх все без додатку „пан“. Від оноді „Fähnrich y“ (наші воики називають їх все ще „генрики“) і кадети становлять щось середнього між Mannschaftsstandом і офіцерами і творять нову категорію Offiziersaspirant-ів. Наслідком тої реформи від тепер: 1) Мусять всі офіцери трактувати хорунжих і кадетів рег „пан“; 2) в справі просьбі і військових зголошувань, дальше в справах дисциплінарних і карних відносять ся до них ті самі привиси, що до офіцерів; 3) як внїшний символ того нового „становиска“ будуть носити хорунжі і кадети портореє із золота і шовку (дотепер лише з самого шовку).

— Хто хоче жити двіста літ, нехай поступає після рад хінського амбасадора в Вашингтоні, Вп-Тінг Фонга, що радять отсе: 1) Не їсти єні даня і вдоволяти ся лише дворазовим їдженем денно. 2) Обходити ся цілком без мяса, їсти лише риж, або кому се можливе — булку, ярини, овочі і орїхи. 3) Не уживати кави, какао, чаю, горівок, коріня, ані ніяких тяжких потрав. 4) Не уживати соли, бо від сего штивніють кости. 5) Пережувати добре всяку поживу перед пілкненем. 6) Не пити підчас їдженя, тільки в годину по їдженю. 7) Вправляти ся в глибокім віддиханю. 8) Уникати всяких зусиль і утомлення. Колиб сей доктор жив у нас, то мусів би ще написати: 9) Треба, аби мати що їсти, без сего всі ради не варті і торби січки.

— Гусїниці на капусті можна винищити в отсей спосіб: Як лиш на капусті покажуть ся гусїниці, бере ся просте мило (уживане до праня) і в воді щіткою розробляє ся на мильне. Опісля кропилом — як нема під рукою можна зробити з галузок сосни або чого иншого — намоченим в тим мильню, кропить ся капусту зверху і звид споду. Хотьби було не знати кілько гусїниць, то по трох — чотирох днях не остане на капусті ані одної живої, чи то малої чи великої гусїниці. Одні з них згивають і спадуть на землю, другі присохнуть, а треті розлізуть ся, але опісля змаріють. Треба лиш уважати, аби не кропити перед дощем, бо дощ сполоче з капустою мильне. Мильне має бути досять сильне (густе), бо гусїниці гинуть власне від мильного дугу. Подібно можна ужити розпушеного лугу з деревного попелу, або впрот деревний попел пересівати на капусту і то в годинах равних, коли велика роса, або по дощі, коли ще капуста і гусїниці мокрі. Уживане мильня однак лекше і скорше веде до ціля. Але позаяк не кожде мило є однаково сильне, треба самому зміркувати або діяти пробою, яку скількість мила розпусти в воді.

— Утеча арештанток. З жіночої тюрми в Москві утікло недавно 12 арештанток. Ся тюрма

стоїть в гухім Криво-Введеньським переулку. В одній келї було 15 арештанток, переважно засуджених на каторжні роботи. Умовило ся утечи 12 арештанток, з них 11 політичних а одна звичайна. Помогла їм утечи надзирателька Тасова. Кажуть, що она стала на службу в тюрму за чужим паспортом. Нічого такого за нею не було помітно і служила она від місяця марта як звичайна надзирателька, але за той час успіла змовитись з засудженими і стати їм в пригоді. Она підбрала ключі до келї та канцелярії і о 2. годні в ночи випустила засуджених з камери. На дворі був дощ, буря, темно. Все те дуже помогло утікачам. Утечу відкрили тільки череа годину, коли освободились дві надзирательки, котрих утікачки повязали. Надзиратель був п'яний, а у надзирательок найдено 50 рублів. Все те викликало думку в поліцаї, що всі они підкуплені. Їх арештовано. На другий день арештовано на улиці ще двох утікачок, они обі були в мужескій одежі.

— Дивовижна секта. Як звісно, під впливом діяльности звісного „чудотворця“ Івана Кронштадського повстала в Росії окрема секта, називана „Іоаннітами“. Російські часописи доносять, що між Іоаннітами утворила ся нова секта, котра має на меті „відродити людей“. Секта дуже нагадує відому хлистовщину. Числить ся секта в собі 20 людей. Вони вже успіли виявити свою прихильність до громадских справ, а тепер розповсюджують так звані „духовні шлюби“. Річ в тім, що Іоанніти признають дитячими літа до 13 років; на чотирнадцятому дївчинка стає дівчиною, а хлопче — парубком, їм можна вінчатись, але діти їх не можуть вже бути „чистими“, бо батьки успіли зазнати порочного життя людей. Через те секта признає за найліпші шлюби, коли дівчині 10 років, а хлопцеві 13. А такі весіля потрібні для того, щоби народив ся „предтеча-спаситель міра“. Ся секта вже успіла взяти 15 пар дїтей. Куди вони їх заховали, ніхто не знає. Батьки дїтей дуже стурбовані сам і глядають за тим гніздом.

— Новомодня балада.

Що се є за хата, обїдрана хата, до землі схилилась старенька уся — і внутрі оберта, і зі внї оберта? — се нашого Гриця — хата мужика.

Усі люди кажуть, що там якесь лихо, чіхратеє лихо гадує усе — нікому не раджу до неї дістатись, бо горе і вужда тебе рознесе.

На ню як поглянеш, то я тобі раджу: Поглянь лиш з далека, хрести ся їй втікай, бо як теє лихо обїме руками, то на все пропав ти, пропав вже твій рай.

Так люди говорять. Ще їй теє докажуть, що Гриць ще давнїше в щастю проживав, а страх той, теє лихо, тогда загостило: як з кумом Іваном свій процес програв.

О межю пійшло їм — по людях то ходить — пійшов Гриць з Іваном в процес у суд — пійшла і з процесом уся худібка, з стодоли і хати усякий посуд.

Сїв Гриць собі в хаті, підпер ся руками — аж глянє! — в середину суне якийсь страх! худий як та трїска, голодний, обдертий і мяса не видно в ребер костомях.

Гриць глянув, жажнув ся, Мара та відходить до него близенько, руками вбїма. Й маленькі дїти батька обступили! — Дайте, тату, їсти, все цаци нема!

— І дай мені їсти! — страх шепче до його — я также голодна, біда я твоя! Гриць з лави схопив ся, втікати хоче з хати, аж лихо новеє у поріг вступає.

На кашкеті „ружа“, ніс в його червоний, в руці жмут паперів! — Запер Гриць аж дух! Се був „іздекутник“. — і за „хворлядунки“ забрав ще послїдній, подертій кожух.

Сїв Гриць ї собі плаче, лементують дїти, голод істягає малі животи... ні звідкіль відради й ратунку не бачить із горя свого, нужди і біди.

Іван Остап.

Оповідки.

— З Копичинець. Концерт в память 48. роковин смерті Тараса Шевченка відбуде ся в Копичинцях в „Народнім Домі“ дня 1. серпня с. р. о 7. год. вечером на дохід приватної гімназії. По концерті відбудуть ся танці. Програма добір-

Поручає ся склад церковних парамежтів у Львові, ул. Руска ч. 8.

ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнїше Спожарский і Усценський)

Цінники на жадане даром і franco.

44 (14—52)

на а акопанімент зволила обняти п на Р. Билинська, консерватористка з Відня. — *Комітет.*

— В Старім Самборі уряджує філія „Просвіти“ дня 8. серпня о 3. год. по полудни великий фестин з ріжнородною програмою і при музиці. Вступ 40 с, для мішан і дїтий 20 с. По фестині забава з танцями в салі „Просвіти“; вступ 1 К. В разі дощу фестин буде відложений на день 15. серпня, а дня 8. серпня кружок аматорів дїсть театральне представленє.

— Іменована. Намісник іменував рахункових офіціалів намісництва: Йос. Ваймера, Аркадия Малецького, Сал. Рота і Мар. Хехліньського рахунковими ревідентами; рах. асистентів: Каз. Васілевського, Ар. М. Кеслера, Стан. Саврацького, Стан. Дрозда, Ів. Куціля і Ів. Атляса рах. офіціалами, а рах. практикантів: Авт. Дзєдзіца. От. Кохмана, Жигм. Федоровського, Войт. Цєвтака і Йос. Навроцького рах. асистентами намісництва.

Намісник надав повітовим секретарям: Мих. Мимиві у Львові, Ігн. Старжевському в Тарнові, Вілг. Горіци в Стрию, Дом. Дельманови у Львові, Юл. Кульчицькому в Подгужу і Ів. Яцови в Ськалі ad personam IX клясу рангі держивних уряднїків.

Цісар іменував старшого радника в дирекції домен і лісів, П. Флехнера, директором держ. домен і лісів і надав ему титул радника двора.

— Руский Інтернат СС. Василянко в Перемишлі подає до відомости інтересованих, що на слїдуючий рік шкільний 1909/10 має кілька місць вільних, о котрі можуть убігати ся учениці з учительських семінарій, зі шкіл нормальних, відлових, як також і школи жіночих робіт.

Зголошеня заосмотрені в послїдне свідочтво шкільне, метрику і декларацію родичів, що зобовязують ся правильно виплачувати місячні оплати, валежить вносити найдалше до 20. серпня с. р.

За ціле удержанє учениці виносить місячна оплата 42 К, для семінаристок 38 К. З огляду на велику дорожню в Перемишлі, як також і намірені поліпшення, які будуть переведені в Інтернаті, місячна оплата не може бути рішучо нікому знижена. Заряд дає вигідне приміщенє, удержанє, нагляд педагогічний і лікарський.

Одноразові такси, с. в за уживанє інвентаря за цілий рік 8 К, лікаря закладового 4 К і на бібліотеку 2 К, складаєсь на початку року шкільного з горі.

За окрему поміч в науці, науку музики, лекції языка французского і тавців платить ся окремо. Що до виправи учениць то кожда мусить мати своє власне біле всего по 6 штук і свою постіль с. в подушку, ковдру, сївник і коцик на ліжко.

Зголошеня просить ся прислати на руки М. Мильничук яко настоятельки інтернату СС. Василянко в Перемишлі. 70 (1—2)

— Виказ жертв на Тов-о Ванацийних Осель за час від грудня 1908 по конець липця 1909 (в коронах): о. А. Лотоцький в Тростянця 3; о. А. Пеленьський в Кийгинич 580; В. Шухевич 5; Тов. „Просвіта“ яко часть доходу з представлення в часі конгрєсу 71-88; о. В. Куницький 4; З. Насальська 2; складка СС. Василянко 50; Р. Алексєвич в Угнова 5; о. І. Любович з Острова 4; С. Бурачальський 10; Тов. „Просвіта“ 10; Тов. „Сила“ 10; о. Н. Б. Ломницький з Гребенного 10; др. І. Полохайло 2; др. Т. Соловій зі Львова 20; Тов. Шевченка 20-06; Левицка з Бортяк 1; о. Е. Качмарський зі Славка 6; Ю. Шмеряковский в Гусятина 5; о. Ю. Левинський з Потутор 5; С. Нижанковска з Дрогобича 2; З. і З. Копертинські з Перемишля 2; др. Коссак зі Львова 10; І. Растваецкий з Куликова 20; В. Щавінський з Куликова 2; о. Т. Копистанський з Клебанівки 10; о. Л. Гриневич з Шумлян 13-06; І. Л. Карпович з Голубиці 1-80; Л. Січівський з Мшани 5; др. А. Чайковский в Бережан 10; Тов. „Урядників і Священників“ у Львові 10; др. В. Левацкий зі Сокала 5-10; о. І. Честинський з Підаркова 2; І. Яримович зі Львова 5; Покутський союз кред-господ. в Коломиї 50; М. Рихвіцкий замість працяна п. Чеховича в Миколаєві 14; В. Мелешкевич з Теревовлі 1; о. І. Заяць зі Сьмільника 10; проф. др. Горбачевский з Праги 10; А. Міцьковска з Чорнокінів великих 10; о. А. Твердохліб з Олешинь 1; Каса „Поміч“ в Теревовлі 20; о. Полошинович зі Львова 20; Г. і О. Германівні з Тура 4; І. Угрин в Якторова 10; М. і Л. Чеме-ринські з Янова к. Теревовлі 2-06; др. Дембицкий з Коломиї 30; о. Ф. Пелех з Толшова 10; о. Т. Березовский з Ляхович зарічних 6; складка в церкві Преображ. у Львові 12; о. Давида від Н. Н. 7; Василь Гресак 5; п-ні Лопатинська замість равту 2; п-ні Дорожницька замість равту 10; Тов. „Дністер“ 300; о. К. Медичкий з Обертна 1; Гіжовска з Дмуховця 3; о. Білинкевич з Дрищева 5. П. Т. Добродїякам і Добродїям складає Виділ щире: Спаси-Біг.

Наука, штука і література.

— Вийшов у Києві III-ий том збірника творів П. Куліша під редакцією І. Каманіна. В сїм томі уміщено вірші з збірок „Давін“, „Позичена кобза“ і велика поема „Грицько Сковорода“.

— Приготовує ся до виданя у Києві польско-український літературний збірник, в котрім міститимуть ся твори українською й польською мовами. Чистий дохід з продажі збірника має піти по половині на памятник Т. Шевченка в Києві і на пошанованє памяти польского поета Ю. Словацкого.

— Про Українців у чужій печаті. В кн. 7-ій „Вїстника Европы“, за липець 1909 р., уміщено між иншим статью д-ки С. Русовой: „Шевченко и новейшая украинская литература“.

Телеграми

з дня 29. липця.

Відень. Цісар іменував надзвич. професора д-ра Кар. Гадачка звичайним професором археології на львівськїм університеті, а назв. проф. д-ра Мар. Раціборского звичайним професором ботаніки і надав титул надзв. професора доцентова анатомії д-рови Ігн. Шипиловичови.

Вашингтон. Воздухоплавець Врайт з одним офіціром взлетів у воздух на своїй машині і плавав 72 минут 40 секунд без перерви, зробивши 50 миль (англ.) дороги.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 160 ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинко до історії великого австрійского безкоролїва). Львів 1903. 80 ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руский. Історична монографія. Жовква 1905. 80 ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 80 ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Шурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 80 ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908. мал. 80 ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-русского народу. Львів, мал. 80 ст. 41. Ціна 40 с.

Дїстати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Ол. Барвіньский. Історичний огляд засновив Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego, list Edw. Gnięwoś z szefa sekcijnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego. — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщинського (Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешого. — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня. — 30 с.

Проф. Ратіров, повість „Мордовця“. — 40 с.

Оржешко, Великий, новела. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Важне для Селян!

Від 500 до 1500 К машина до виробу цементового промислу. Одна машина виробляє дві дахівки на раз, денно 500 штук. Цегол 1500 до 3000 штук денно. На складі:

Дім комісово-тоговельний

І. Зубика

18(9-?) Львів, ул. Млиарска ч. 2.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туюк і паперців з першої галицко-русской фабрики Евгєна Білінського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурса тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвячениках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дїм).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і знарядів господарских, від шкідливых під корисєнями услївїями, числить умірковані премїї за обезпечєня,

ліквідує шкоди безпроволочно по жарі,

уділяє обезпечєним членам з річної надвижки звороти.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краввий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформадїї до обезпечєнь уділяють агенція „Дністра“.

Зголшєня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12. 1908 виносять: Фонд резервовий і резерва премїї К 1,865.540—; инші фонди К 458.564—; разом К 2,324.104—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

Table with columns: Direction (До Львова / Зі Львова), Station, Time (равно, перед пол., по пол., вечер, в ночи).

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — А) Лише в неділі і сьвята від 10/6 до 19/6. А) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 21/6. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 30/6. — В) В неділі і сьвята а від 1/6 до 30/6 щодєнь. — Г) Щодєнно від 1/6 до 21/6. — З) Лише в неділі.